UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Actionibus empti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

a ¶Dicunt etiam doc.Si bannitus nō poteſt contrahere. tunc ſi quidem vendit,cum non poſſit petere pretium,non tenetur ad traditionem rei.And.Barba.
b ¶Statuti.Vide Bar.in.d.l.bona fides.
c ¶Habet locum.Vide Bal.in.l.acceptā.C.de vſu.ſn.xxxij.qō.vbi de iſta gabella.Andre.Barb.
d ¶Quod in contractibus.Si ex forma ſtatuti emptor ſoluit gabellam.ſed venditor non:venditor nō pōt pretiū petere an emptor poterit rem petere: Bar.concludit ꝙ ſic.Bal.hic ꝯtra. ⁊ videt̃ veriꝰ.⁊ de iſto contractu ex quo ſoluit gabellam,an ſit ipſo iure nullus,vel teneat p̄dic ꝯſuluit d̃ factor:⁊ vid̃ bar. de hoc loquētem i.l.vniuerſa. s̃ .de prec.impe. offe.⁊ in.l.cū mulier.ff. ſol.ma.⁊ in.l.bona fides.ff.de ac. em.et.d. meū de Imo.in.c.cū contingat.d̃ fo.cōpe. per Bal.in.l.cum mulier. prealle.in l.creditoribus.C. de ſer.pig.da.ma. et in.l.j.§. Offilius.ff.ne qs eū. And.Barba.
e ¶Itē inducit̃ ad aliā.q.Not.ꝙ habeo nūc.q.i facto. quidā donauit,et trāſtulit dn̄iū,donatarius nō ſoluit gabellā: contractꝰ eſt ipſo iure nullus,iſte donans vēdidit rē donatā,dubiū eſt nunc qua actione agit emptor contra donatarium. bal.dicit ꝙ tutiꝰ eſt dicere ꝙ cōdi. ſine cā qꝛ cā eſt reducta ad nō cām. bal.in.l.cū mulier.ff.ſo.ma.dicit rei vē.in.l.bona fides.ff.d̃ ac.emp. dicit.cōd.ob.cām vel ſine cā.Mod.i.d.l.cū mulier.dicūt cōdi.ſine cā.⁊ allegāt.ꝙ iſtud ſtatutū duplr̃ intelligat̃.ſi cōtractꝰ ſit nullus ipſo iure:⁊ ſic res ſit inēpta ipſo iure,cenſet̃ dn̄ium tranſlatū in venditorē: tūc cōpetit rei vēd.l.cōmiſſo.§.e.j̃.de pac.inter emp.alio modo intelligit̃.ꝙ ſit nullus,⁊ res reuertat̃ ad vēditorē:⁊ iſto caſu non cēſetur, dn̄iū rei trāſlatū,l.qui ea lege.C.de pac.inter emp.⁊ ven.⁊ ſic aget̃ ꝯdic.ſine cauſa.cū ergo ſtatutū iſtud dupliciter intelligi pōt.debet intelligi in ſcđo.ita eſt glo.ſing.in.l.j.ff.de dona.qꝛ in ſcđo non leditur ius commune.vide eos in.d.l.cum mulier.prope.ſi,And.Barba.
f ¶Pone.Vide Bart.in.d.l.bona fides.
g ¶No.ꝙ nō vꝫ.Vide.d.An.i.c.ij.de cōſt.ad ꝙ alle.iſtā.l.And.Bar.
h ¶Dictio a.De iſtis dictionibus a:propter:ad:vide Bar.⁊ doct.i.l. non dubium.s̃.de legib.Bald.in.l.j.s̃.ſi ſeruus extero.Et de dictiōe per:vide Bald.in rub.s̃.de exer.⁊ de dictiōe ad.vide Bart.i.l.j.ff.de condi.⁊ de.⁊ in.l.qbꝰ diebus.§.ſi.eo.tit.⁊ Bal.in.l.generaliter.ꝯ.de epiſco.⁊ cler.Et de dictione pro:vide Bald.in.d.l.qbus.§.ſi.⁊ dic ꝙ eſt dictio argumentiua.l.cui eorum.ff.de poſtu.⁊ vide Bart.in.l.meminiſſe.ff.de offi.procon.vbi.de dictione ad.
i ¶Et no.Vide in.l.j.s̃.ſi ſeruus extero emi ſe.man.

contrahere ad ſuam vtilitatem,⁊c.
3 Emptor ſoluit gabellam,vēditor nō:ex forma autem ſtatuti venditor nō poteſt agere ad p̄tium.an poterit conueniri ad rem.
4 Contractu ſublato ex vna parte,an tollatur ab vtraqꝫ.

¶Lex ſexta.

1 MOrtis. †Venditor interitu ſpēi liberat̃ ab actione ex empto:⁊ nihilominꝰ emptor tenet̃ ei ad p̄tiū.h.d.no.⁊ ſic no.obligationē ex vna parta reſolui.ex alia nō reſolui. ¶Op.de quadā no.l.ſcilicet de.l.bona fides.ff.de act.emp.vbi dicit̃ ꝙ liberato vno de contrahētibus,ex diſpoſitiōe legali alter effectualiter nō tenet̃. So.ꝯcedo ꝙ ſi aliqua.l.ſingulari releuat̃ venditor a venditiōe rei extātis:ꝙ ſilr̃ releuari debet emptor a ſolutiōe pretij:qꝛ non debet venditor habere rem ⁊ pretium.arg.in.l.j.s̃.ſi ſeruus extero.Sed qn̄ liberat̃ per interitum ſpeciei,tūc eſt ſecus:quia non habet rē:⁊
2 ideo petit pretiū.⁊ eſt illa.l.multū no.¶ †Di-
a cunt etiam doc.[a] ꝙ ſi per formam ſtatuti[b] ban-
b nitus non poteſt contrahere ad ſuam vtilitatē. tunc ſi quidem vendit cum nō poſſit petere p̄tium,nō tenetur ad rem tradēdam:⁊ ſi tradit, repetit per condic.ſine cauſa cum erit exēptus
c a bāno.Bar.autem dicit ꝙ habet locum[c] cōdic.ob cauſam re tradita.dicit enim ꝙ in ꝯtra-
d ctibus[d] nominatis habet locum cōdic.ob cauſam.ſi ex diſpoſitione.l.non impleatur contractus:quod dic eſſe valde no.tutiꝰ eſt dicere vt alij dicūt,qđ ſit condictio ſine cā:qꝛ cauſa redu-
3 citur ad non cauſam.¶ † Item inducitur[e] ad
e aliā.q.ponet[f] ꝙ emptor ſoluit gabellam:vēditor
f nō,vnde ex forma ſtatuti vēditor nō pōt agere ad p̄tiū:nūquid poterit cōueniri ad rē:⁊ videtur ꝙ nō per.d.l.bona fides. Cōtrariū videtur ar.l.noſtre.dic conueniri poſſe:qꝛ aliud eſt ꝓpter culpā dānificare,vt in q̄ſtione propoſita: aliud eſt quādo beneficiū legis ſupuenit,alteri contrahere,ſine alterius culpa ſm Bart.Et inducit exemplū de preſcriptiōe,ſi vnus eſt liberatus preſcriptione,⁊ alter nō:qꝛ liberatus nō cōuenitur,⁊ tn̄ agit ſm Bar.ego credo agētē offerre debere:qꝛ per ſtatutū vel preſcriptionē non eſt ſublata equitas naturalis,q̄ dictat ꝙ nō debet qs habere rē ⁊ pretiū:cū enim hoc implicet cōtradictionē.vt.d.l.j.ſi ſeruꝰ extero. patet ꝙ hoc eſt impoſſibile.reo aūt nō icūbit neceſſitas offerēdi,⁊ ideo re tradita,ſi ꝯueniretur emptor ad p̄tiū,vera eſſet opi.Bar.qꝛ emptor excipiēs nihil hꝫ offerre.¶Sꝫ pone ꝓpter multas diuerſitates que fuerūt in ciuitate Aretij.oportuit fieri multas vēditiōes.vnde factū eſt generale ſtatutū.ꝙ oēs vēditores ſint a talibꝰ grauaminibꝰ liberati,⁊ ab omni obligatione,nūquid poterūt pretiū petere: vel ſi ipm receperint,nūqđ teneant̃ reſtituere:⁊ veritas eſt ꝙ ſi nō receperint,nō poſſunt petere:⁊ ſi receperint,tenent̃ reſtituere ꝑ condic.ſine cauſa.tex.eſt i.d.l.bona fides.⁊ ſi tu dicis,quomodo cū ſint totaliter liberati:rn̄.verū eſt ꝙ ſunt liberati ab obligatione q̄ erat ante legē:ſed nō ab obligatiōe que orit̃ per ipſam.l.ſeu poſt ipſam.l.ſicut eſt iſta obligatio.ex qua naſcit̃ cōdictio ſine cā.ar.ff.de aur.⁊ arg. le.l.ſi ita.ſm Bar.q ita elegāter.no.in.d.l.bona fides.⁊ facit.ff.d̃ iſti.
4 l.ſi quis mācipijs.§.proculus.¶†Denuo op.cōtra hāc.l.⁊ videt̃ ꝙ ſublato contractu ex vna parte,tollatur ab vtraqꝫ.vt.ff.de exce.l.ſi. Sol.Interdū tollitur ꝯtractus:⁊ tūc nō pōt tolli,quin nō tollatur hinc inde:⁊ ita loquit̃ cōtrariū. Interdū nō tollitur cōtractꝰ,ſed altera obligatio euaneſcit ſm naturam contractus:puta per interitū. vel per ſolutionē,vel etiā per pactū,⁊ nō tollit̃ cōtractus,⁊ remanet obligatio in altero extremo.in quo nō reperitur cauſa obligationis tollende.vt.ff.de pact.l.ſi cōuenerit.⁊ ſic nō obſtāt ea que dicta ſunt teneas menti.Bald.de peruſio.ll.doc.

¶De actionibus empti. Rubri.

¶Continua iſta verba rubrice vt in glo.

¶Lex prima.

ADuerſus. Licet emptor nō ſoluat p̄tiū nō pōt ab eo res tradita vēdicari,ſed ad pretiū eſt agēdū.h.d. intellige hāc.l. qn̄ fides fuit habita de pretio:⁊ talis erat vēditor, qui poterat fidē habere d̃ pretio:alias poſſet res vēdicari,ſi venditor erat dn̄s.vt inſti. de rerū diui. §.vendite.⁊ arg.ff.de tributo.l.ꝓcuratoris.§.pen.Si vero venditor non erat dominus,ſed habebat publicianam:nō poſſet proponere publicianā:qꝛ tranſlata eſt in emptorē.vt.ff.de public.l.de pretio: quod eſt nota,

¶Lex ſecunda.

VEnditi. Reſiduū pretij poteſt peti,non obſtante refutatione,vel cōpēſatione erronea. ⁊ ſi emptor occupat fructus ad ſe non pertinētes,reſti-
g tuere tenet̃.h.d.no.¶No.ꝙ nō valet[g] erronea refutatio ſiue compenſatio,ſed ope replicationis eliditur.vt.ff.de pact.l.ſi cū te.cū.l.ſeq.⁊ arg,in.l.vlti.de cōſti.pecu. ¶Quero.ꝙ eſt exemplū de fructibus inuaſis ab emptore:R n̄.ſi tempore venditionis fructus erant ſeparati a ſolo,tamen adhuc erant ſuper faciem fundi:iſti nō veniunt in contractu:tamē ſi emptor cui erat tradita poſſeſſio.percepit eos,iniuſte fecit.⁊ ſi feciſſet vi adhibita, teneretur vi bonorū raptorum.

1 Ex,dictio quā vim habet:de,ꝓpoſitio quid denotat:⁊ nu.3.4.
5 Prepoſitiones ⁊ coniunctiones,quid habent determinare.

¶Lex tertia.

EX arrali. Glo.exponit pluribus modis.Sed tu potes vno verbo dicere ex arrali pacto. i.ex arrali contractu oritur actio perſonalis, nō in rē.h.d.
1 ſm Nic.de ma.¶†In ſi.gl.no.de dictiōe ex:⁊ adde qđ dixi in.l.j.s̃.ſi ſeruus extero.⁊ qđ no.in.l,emptor.§.ꝙ de fructibus.ff.de bo.au.iu.poſ.per Bar.⁊ in.l.j.§.ex incendio.ff.de incen.⁊ adde quod
h dictio,a,[h] iuncta cum verbo effectiuo vel ſubſtātiuo ſum es eſt:notat cauſam efficiētē,vt cū dico,filiꝰ ꝓcedit a p̄re.vt.ff.de lib.⁊ poſt-
2 hu.l.filius a patre.¶†Sed prepoſitio,de,iuncta materie denotat cauſam materialem:vt cum dico,cultellus de ferro,ſi aūt iungat̃ loco,denotat cauſam naturalem ſumptam de loco: vt cum dico Bal. de Peruſio.vt.l.ſed ⁊ reprobari.ff.de excu.tut.⁊.l.j.§.nūc videamꝰ. de coniun.cū eman.lib.ſed prepoſitio ex:denotat formam: vt actio ex contractu.i.ex forma cōtractus.Et interdum denotat qualitatē: vt cū dico,ex percuſſione ſanguis exiuit.i.ex qualitate percuſſionis. facit quod no.in.l.ſi mulier.rerum amo.⁊.l.j.§.ex incendio.de incen.
3 rui.nau.¶†Sed dictio pro.denotat cauſam finalem:vt cū dico.lego tibi pro alimen.ff.de tranſ.l.cum hi. §.ſi vni.⁊ dictio ad:eſt eiuſdem nature:prout denotat cauſam finalem,ſeu ſubſtātialē:niſi quando denotat cauſam impulſiuā.vt.l.ij.§.ſi.ff.de dona.dictio autē per: denotat cauſam inſtrumentalem.vt contraho per nuntium, vel per
4 epiſtolam,⁊ ſimilia.vt.l.multū.ſi quis alteri vel ſibi.¶†Sed dictio propter:denotat cauſam remotam ⁊ accidētalē.vt.l.ſi propter.s̃.de
5 cōpen.¶†Et no.[i] quod aduerbia,⁊ prepoſitiones,⁊ cōiunctiones
i que veniunt ad aliud terminandum.habent ſignificare qualitates modos ⁊ tempora ſecundum ſuſcipientem naturam,⁊ qualitatem ipſius determinabilis:⁊ non ſemper recurres ad proprias ⁊ ꝓciſas ſignificationes

ſignificationes:qꝛ ſunt aptanda rebus.vt no.de condi.⁊ demonſt.l.
has cauſas.
1 Venditoꝛ,an preciſe teneatur tradere rem.
2 Emptoꝛ qualiter debet foꝛmare libellum:
3 Venditoꝛ,an habeat actionem ad pꝛetium ante traditionem:
4 Emptoꝛ petit rez ſibi tradi,alias ſolui intereſſe:an ſub illo libello
contineatur intereſſe commune,vel reſtitutio pꝛetij:
5 Intereſſe,in quibus cauſis petatur:
6 Lis eſt conteſtata ſuper re vendita,ipſa res offertur:an nihilomi
nus reus ſit condemnandus:⁊ nu.7.
8 Pena petitur,certum eſt quod añ litẽ conteſtatã poteſt res offer⸗
ri,⁊ moꝛa purgari:ſed quid ſi non offertur res,ſed intereſſe:
9 Venditoꝛ,an teneatur colere fundum,venditum antequã tradat:
10 Venditoꝛ,an fructus acquiſitos ex induſtria ſua teneaẗ reſtituere:
11 Emptoꝛ non petens rem niſi ſoluto toto pꝛetio,ſi ſoluit partẽ pꝛe
tij,⁊ poſtea aliam partẽ:an poſſit petere fructus perceptos pꝛo ra⸗
ta partis ſolute:
12 Penſiones percepte a venditoꝛe,an poſſint peti tanquam fructus

¶ Lex quarta.

SI traditio. Venditoꝛ ex moꝛa traditiõis te⸗
neẗ ad intereſſe emptoꝛi iuxta ar
1 bitrium iudicis de cauſa cognoſcentis.h.d.no.¶ † Que
rit gl.nunquid venditoꝛ preciſe teneaẗ tradere rẽ vẽditã.
Mar.dicit qđ ſic,ſi habet facultatem tradendi,qꝛ nõ ſeruare pactũ
dolus eſt:⁊ non dꝫ pati Iudex dolum committi.⁊ gl.tenet hoc in⸗
a ſtitu,de emptio.⁊ vendi.§.pꝛetium.Alij dicunt ꝯrium[a].qꝛ ei qui te
neẗ ad factum lex permittit ꝙ ſoluat intereſſe,vnde beneficiũ iu⸗
ris ei non eſt auferendũ:nec dolum committit qui conceſſa ſibi vtiẗ
poteſtate.⁊ hoc tꝫ gl.in.l.j.in pꝛin.ff.e.Iac.de rauen.⁊ Pe.tenent
opinionem Marti.in eo qui hꝫ facultatẽ rei tradende:⁊ iſta eſt ve
ritas,nã manu militari põt poſſeſſionẽ ab eo auferre:⁊ ſic pꝛeciſe co
gitur poſſeſſionẽ dimittere.vt.ff.de rei vẽ.l.qui reſtituere.⁊ hec ſen
tentia generalis eſt,ꝙ etiã venditoꝛ teneaẗ ad intereſſe:iſtud eſt in⸗
troductum fauoꝛe emptoꝛis,⁊ nõ fauoꝛe venditoꝛis.⁊ ita tꝫ Nic.de
ma.¶ Tu conſidera[b].ꝙ interdũ quis teneaẗ ad factum momenta⸗
neum.ſ.ad rei traditionem cuius intereſt:⁊ tunc pꝛeciſe compelliẗ,
ſi factum eſt poteſtatiuum.⁊ ideo opi.Mar.eſt vera.Interdum te
neẗ ad factũ aut legatũ factũ:ptinet ad eqtatẽ ꝯctũ,vt ſi qs ꝓmiſit
edificare domum:⁊ tunc ſatis eſt ꝙ ſoluat intereſſe,nec cogitur pꝛe
ciſe ad factum:qꝛ eſſet quedã ſpecies ſeruitutis.vt.ff.de ver.ob.l.ſti
pulationes non diuiduntur.§.Celſus.hoc tamẽ fallit in ſcriptoꝛe,
pꝛopter publicas vtilitates.vt.ff.de no.ope.nun.l.ſtipulatio.§.ſiue.
Interdum tale factum pertinet ad rigoꝛẽ iudicioꝝ:⁊ tunc ne illu⸗
datur pꝛetoꝛ,cogitur quis pꝛeciſe ad factum.cum diſt.tamẽ que no.
2 ff.de pꝛo.l.ſed ⁊ he.§.defendere.¶ † Secũdo queritur qualiter foꝛ
c metur libellus[c] per emptoꝛẽ:Reſpon.ſi venditoꝛ poteſt pꝛeciſe cõ⸗
pelli,poteſt emptoꝛ petere rem,dicendo peto rem mihi tradi quã
vendidiſti.Et ſi dico:peto ꝙ des ⁊ tradas:non pꝛopterea libellus
eſt ineptus,qꝛ intelligitur ſecundũ naturã contractus.vt.ff.de vſu⸗
ris.l.ſi ſtipulatꝰ.Item poteſt petere alternatiue,peto rez tradi,aut
intereſſe dari,⁊ tunc confert electionẽ venditoꝛi ꝙ pꝛeſtet ſm natu
ram alternatiue.vt.ff.de iure do.l.plerũqꝫ.§.ſi.facit quod not.ff.de
ver.ob.l.ij.§.Item ſi in facto.Itẽ poteſt peti adiectiue.ſ.peto rẽ tra
di cũ intereſſe,⁊ talis libellus etiã aptus eſt:qꝛ intelligiẗ de intereſ⸗
ſe quod poteſt peti vna cũ pꝛincipali,puta de intereſſe fructuũ,vel
penſionum.arg.ff.eo.l.Lucius titius,⁊ ſic libellando nullã concedit
poteſtatem venditoꝛi eligendi:nihilominus ſi venditoꝛ nõ vult rẽ
tradere,poterit tempoꝛe ſentẽtie imploꝛare officium iudicis ſuper
intereſſe:quia quod poterat conſecutiue peti tempoꝛe litis conteſt.
põt peti etiã tempoꝛe ſententie:qꝛ per conteſtationem lit.nõ fit de⸗
d terioꝛ conditio agentis.hoc autem intereſſe iudex eſtimabit[d] non ſo
lum ex pꝛobationibus certis,ſed etiam ex coniecturis,vt hic elegã
e ter no.Nico.de ma.Intereſſe pꝛobatur[e] per coniecturas,⁊ hoc eſt ꝙ
dicit litera,fuerit arbitratus pꝛeſes.hoc etiam tenet hic Bar.dicẽs
quod licet per partẽ non pꝛobeẗ intereſſe clare,debet iudex hoc ar⸗
bitrari arbitrio ſuo.quod verum eſt in actionibus arbitrarijs ⁊ bo⸗
ne fidei:ſed in alijs actionibus intereſſe cõcludenter eſt pꝛobandũ:
3 vt notatur.in.l.vl.ff.de pꝛeto.ſtipul.¶ † Tertio quero,vtrũ añ tra⸗
ditionem venditoꝛ habeat actionẽ ad pꝛetiũ:dicit Iac.de rauen.ꝙ
non:quia cauſa finalis pꝛopter quam vendidit,nõ fuit impleta:qꝛ
pꝛetium non eſt ſolutum,quod fuit cauſa finalis celebꝛandi ꝯctus.
Pet.vero dicit actionẽ natam,⁊ iſta eſt veritas,qꝛ naſcitur conſen⸗
ſu,alias non differt a contractu innominato.vt.j.de rerum permu.
l.ex placito.⁊ ſi tu dicas,cauſa finalis non eſt impleta:reſpon.quia
f hoc non eſt neceſſe ad oꝛiginem actionis in ꝯctibus nominatis:lꝫ
autem ſit data actio,obſtat exceptio pꝛetij non ſoluti:⁊ ſi ſtatutum[f]
diceret ꝙ non poſſet vlla exceptio opponi,tamen res vendita põt
retineri loco pignoꝛis:quia hoc non eſt excipere,cum non elidat
actionem,ſed pignoꝛi incumbere.vt.ff.eo.l.Iul.§.offerri.⁊ l.qui pẽce
4 dentem.⁊.j.e.l.ſi pater.in ſi.vbi eſt tex.no.¶ † Quarto q̃ro,emptoꝛ
petit rem ſibi tradi,aut intereſſe pꝛeſtari,nun
quid ſub illo libello compꝛehendatur intereſ⸗
ſe commune,vel reſtitutio pꝛetij:re enim non
tradita emptoꝛ poteſt repetere pꝛetium non
vt pꝛetiũ,ſed vt intereſſe,ſicut re euicta.vt.ff.
eo.l.emptoꝛ.§.ibidẽ.⁊.j.eo.l.ſicut in ſi.¶ Itez
poteſt petere rẽ ⁊ vſuras pꝛetij,ſi foꝛte pꝛetiũ
quod ſoluit acquiſiuit ab alio ſub vſuris.tex.
eſt no.ff.e.l.Lucius Titius.Iſta.q.ſtat ĩ hoc
vtrũ ſit tripler intereſſe.ſ.conuentũ: cõmune,
⁊ ſingulare.tunc enim omnia iſta includũtur
in libello.Si aũt nõ eſt niſi vnicũ intereſſe.ſcꝫ
damnũ emergẽs,vt quidã volunt:tunc nõ vi⸗
detur quod iſte libellus includat pꝛetium cõ⸗
mune,vel pꝛetium cõuẽtũ.pꝛo hoc.ff.e.l.em⸗
ptoꝛem.§.ibidẽ.vbi facit differentiã inter pꝛe
tiũ cõuẽtũ ⁊ vtile.i.intereſſe Nic.de mat.dicit
ꝙ nõ ſit niſi vnicũ intereſſe,cuius partes inte⸗
grales ſint ꝑtiũ cõe ⁊ cõuẽtũ, ſicut paries nõ
eſt domus,ſꝫ eſt pars domus:tu dic ꝙ iſte li⸗
bellus eſt generalis,⁊ continet iſta tria:⁊ per
talem libellum conſequitur quanti plurimi in
tereſt:dũmodo ſit intereſſe intra rẽ,vł circa rẽ
⁊ de natura rei:nõ extra rẽ,⁊ extra naturã rei.
vt.ff.eo.l.ſi ſterilis.§.cum per venditoꝛẽ.licet
Nic.de mat.dicat ꝙ venit intereſſe extra rem
ex moꝛa:ſꝫ male dicit:qꝛ nihil tacite venit, niſi
ꝙ eſt de natura rei:vel de natura contractus:
⁊ adde qđ no.per Inn.extra de ſenten.excom.
5 c.ſacro.¶ † Quinto quero,ex quibus cauſis ĩ⸗
tereſſe petatur ex hoc contractu:Reſpon.ex
pluribus cauſis,nam quandoqꝫ petiẗ ratione
doli commiſſi in contractu,vt quando ſciẽter
vendidit rem alienã,vł rẽ debẽtẽ ſeruitutẽ, vt
ff.e.l.j.in ſi.⁊ l.ſeruus quem.§.ſi.quo caſu po⸗
teſt agi,etiã ſi ſit appoſitũ pactũ ne venditoꝛ
de euictione teneatur:qꝛ hoc pactum non ꝓ⸗
deſt ei qui ſcit cauſam ex qua res euincitur,et
tacuit.vt.ff.eo.l.tenetur.§.ſi venditoꝛ.dicit ta⸗
men Barto.hoc caſu ꝙ re euicta nõ debet agi
de euictione,qꝛ tunc obſtaret exceptio pacti.
quo cautũ eſt ne de euictione teneaẗ:ſꝫ dꝫ agi
ex empto, et ex clauſula doli,ergo ad duplũ
non agit,ſed ſolũ ad intereſſe:⁊ pactũ patro⸗
cinatur venditoꝛi:quod eſt verũ.ſi in paciſcen
do nõ fuit dolus:ſꝫ ſolũ in ſciẽtia rei aliene.
g ¶ Si aũt in paciſcẽdo fuiſſet dolꝰ,[g] tũc elide⸗
retur pactũ per replicationẽ,⁊ cõpeteret actio
euictionis noĩe,nõ dico ad duplũ,qꝛ hoc eſt ꝓ
miſſum,niſi ineſſet hoc ex cõſuetudine.vt.ff.đ
euic.l.ij.quandoqꝫ competit ratione doli com
miſſi in tradendo,vt.ff.de dolo.l.⁊ eleganter.
§.non ſolũ.quandoqꝫ ratione culpe cõmiſſe in
vendendo.vt.l.Iul.§.quid tamẽ. quandoque
ratione culpe commiſſe in tradẽdo.vt.d.l.Iu⸗
lia.⁊.ff.de dolo.l.Iul.in pꝛin.quandoqꝫ ratio⸗
ne moꝛe.vt.ff.eo.l.j.in pꝛin.qñqꝫ rõne pacti,vt
qꝛ certum eſt quod eſt pꝛomiſſum nomine in⸗
tereſſe cõuẽti.vt.ff.de pꝛeto.ſtip.l.ſi.⁊ iſtud in⸗
tereſſe cõuẽtũ magiſtraľr dicitur intereſſe foꝛ⸗
male.vt ff.ad.l.fal.l.in.l.falcidia.hoc eſſe ſeruã
dũ.§.ſi.intereſſe aũt cõe vel ſingulare põt dici
intereſſe cauſale.facit ꝙ no.ff.ſi cer,pet.l.certi
cõdictio.in pꝛin.⁊ inſti.de actio.§.curare.Ad⸗
uerte tamẽ ꝙ ille qui pꝛomittit intereſſe com
mittendũ,intelligitur pꝛomittere eo caſu quo
de iure veniat aliqđ intereſſe,puta ratione mo
re,culpe, vel euictionis:nõ enim ſine cã videẗ
obligare ſe.arg.ff.de excep.doli.l.ij.§.circa.vn
de in pactis obligatoꝛijs ſemper intelligitur
cauſa ſubſiſtente.vt.ff.loc.l.quero.§. Inter lo⸗
6 catoꝛẽ.¶ † Sexto quero[h],lis eſt conteſtata ſu
h per re vẽdita,mõ ipſa res offerẗ,nunqd nihi⸗
lominus reus ſit cõdẽnandus:⁊ vr̃ ꝙ non : qꝛ
oĩa iudicia ſunt abſolutoꝛia,ſi res petita ſolua
tur,vt inſti.de perpe.⁊ tempo.act.§.ſi.In con
trariũ videẗ,qꝛ poſt lit.cõteſt.nõ purgaẗ mo⸗
ra.vt.ff.de ver.ob,l.ſi inſulã.Sol.dic aut offer
tur pꝛout debet ſolui,id eſt non deterioꝛata:⁊
cũ fructibꝰ ⁊ pẽſionibꝰ accidẽtibus:aut aliter

a ¶ Alij dicunt cõ
trarium.An ven
ditoꝛ teneaẗ pꝛe⸗
ciſe ad tradendũ.
vide Bal.in.l.j.j.
de ſentẽ.que pꝛo
eo.And.Bar.

b ¶ Tu conſidera.
Nota.ꝙ ſcriptoꝛ
põt pꝛeciſe cõpel
li.vide Bal.in.l.
ſi hi.j.loc.⁊ q̃ no.
ad Bar.in.§.ſiue.
pꝛeallega.Andr.
Barb.

c ¶ Libellus.Ad
de Doct.in.l.j.ff.
eodem.

d ¶ Eſtimabit.Vi
de Bart.hic.

e ¶ Intereſſe ꝓba
tur.Vide Lu.ro.
conſil.cclvij.vbi
cõſuluit vtruz de
feratur iuramẽ⸗
tuz in actione ex
empto.ſiue defe⸗
ratur in actione
ex locato . iuxta
no.in.l.in actioni
bus.ff.de in litez.
iur.And. Barb.

f ¶ Statutũ. Viđ
Bar. in.l.ex pꝛe⸗
dijs.j.de euic.⁊ ĩ
l.peremptoꝛias.
ver.quero condẽ
natus.j.ſen.reſci.
non poſ.

f ¶ Et ſi ſtatutuz.
Not.ꝙ licet non
poſſit opponi ali
qua exceptio,po
terit opponi exce
ptio pꝛetij nõ ſo⸗
luti.vide qđ not.
Bal. in. l.ex pꝛe⸗
dijs.C. de euicti.
Bart.in. l.ſi duo
patroni.§.ſi quis
ff.de iureiur.An
dreas Bar.

g ¶ Dolus. Cogi⸗
ta de hac limita⸗
tione.quia nõ po
tuit fieri pactum
abſque dolo,cum
ſcirent rem alie⸗
nam eſſe.

h ¶ Sexto quero.
Vide Bart.in.l.
Interdũ. hic al⸗
leg.⁊ in.l.ſed ⁊ ſi
alia.ff.de conſtit.
pecu.

a ¶ Oblatio. Uide Bar. in. l. ſed ⁊ ſi alia. ff. de conſti. pe.
b ¶ Septimo. Uide Bar. ib. l. j. ff. eo. in ver. querit gl. ⁊ in. l. fideiuſſor. hic alleg. ⁊ in. l. ſi inſulam. in ver. venio ad ſecundam partẽ. ff. de verbo. oblig.
c ¶ Equitas. Uide Bal. ⁊ Jmo. in. l. ſi inſulam. de ver. ob. in vlti. cha. in intellectu. l. ſi fideiuſſor. de doli except. ⁊ iſta fuit limita. Guil. in. l. ⁊ ſi poſt tres. in ſi. ff. ſi quis cauti. ſʒ Ray. ibi ↄ.
d ¶ Hypothecaria. Uide Bal. in l. ⁊ ſi poſt tres. in vlti. col. ff. ſi quis cau. melior ratio ponitur per Jac. but. ⁊ Bal in. §. ſi plures. hic alleg.
e ¶ Octauo. Jſta queſtio videt̃ qđ cõſiſtat in illa. q. An per ſtipu. penalem fiat nouatio. de qua in. l. Jta ſtipulatus. ⁊ Bart. in. l. ſi inſulam. in. vij. opp. ⁊ vij. q. ⁊ ibi Ang. in. viij. fal. regu. affirmatiue. ff. de ver. ob. ⁊ Bal. in c. j. in princ. in tit. quo temp. mi. in vſi. feu.
f ¶ Intereſſe. l. ſi ſtipulatus eſſes ff. de fideiuſ. not. Bart. in. l. ſtipulationes non diuiduntur. in. ix. q. ff. de ver. ob.
g ¶ Si quis domũ. Sed ibi tex. loquitur quando ceſſauit ad pa. ⁊ dol⁹ promiſſoris: hic ſecus.
h ¶ Nono. Uide Bar. in. l. ſi ſeruũ. in prin. ff. de ver. oblig.
i ¶ Adipiſcende. Sed etiã iſtis interuenientib⁹: videtur ꝙ non teneatur colere, ſi non fuerit in mora. ⁊ imputatur emptori qui non petit rem ſibi tradi. per. l. vẽditor ex hereditate. hic alle. ⁊ eſt mente Bar. in. l. ſi ſeruum. de ver. ob. nõ ob. l. hic alle. q̃ poteſt intelligi ne res perdatur. ⁊ ſic ſubſtantia pereat. vt per Bart. in in. d. l. ſi ſeruum. ⁊ vide Pau. de ca. in. l. ſi mora. ff. ſol. mat.
k ¶ Undecimo. Jdem Sal. in. l. curabit. j. eo.
l ¶ Duodecimo. Uide Bar. in. l. ⁊ ex diuerſo. in prin. vbi glo. ff. de rei ven. vbi dicit ꝙ penſiones dicuntur fructus ciuiles: alij ſunt alteri⁹ ſpeciei. vt ibi plene, ⁊ videtur verum qđ dicit hic Bal, ꝙ penſiones domorũ dicantur fructus large. l. prediorũ. ff. de vſur. l. mercedes. ff. de petit. hered. iuncta. l. mercis. la. ij. ff. de ver. ſig. cũ glo. ⁊ glo. in. l. vſuras. ff. de vſuris. ⁊ Pe. de anch. in addi. Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. in addi. incip. propter id ꝙ. ⁊ vide Bald. in. l. videamus. la. j. in lec. antiq. ff. de vſuris. ⁊ in. l. cum autẽ. §. cum redhiberetur. ff. de edil. edic. ⁊ gl. in. l. j. j. de anno. ⁊ tribu. li. x.
m ¶ Curabit. Uide que ſcripſi poſt Paulũ de ca. in. l. de diuiſione. in j. char. ff. ſol. ma.
n ¶ Et no. Not. ꝙ vſure ratione intereſſe ſunt permiſſe etiam de iure cano. ⁊ vide etiã gl. ſing. in iſta materia ſecundum Bal. in. l. petens. in repeti. j. de pac. And. Bar.
o ¶ Querit gl. Uide in. l. Julia. §. ex vendito. ff. eo.

debetur, ⁊ aliter offertur: primo caſu, ⁊ tũc aut offertur in iudicio, ⁊ tũc dʒ abſolui reus: aut extra, ⁊ tũc ſec⁹. vt. ff. de conſti. pe. l. Jtẽ illa. et de ver. ob. l. Jnterdũ. §. ſi. vnde poterit re⁹ nõ obſtante oblatione extraiudiciali pati iuramẽtũ in litẽ. qđ eſt no. Secundo caſu non ſufficit
a oblatio.[a] vt. ff. commodati. l. iij. §. ſi reddita.
7 ¶ † Septimo[b] quero pone ꝙ lis eſt conteſta-
b ta ſuper intereſſe: nunquid reus offerendo rẽ in iudicio liberet̃: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: q̃ re oblata, intereſſe redit ad non cauſam. arg. ff. de condit. ſine cauſa. l. ſi fullo. ¶ Jtẽ in eo ꝙ offert̃, id eſt in re includit̃ id ꝙ petit̃. id eſt intereſſe: ergo ſatis eſt rem offerre: q̃ intereſſe nõ dr̃ aliud a re. vt. ff. de fideiuſſori. l. ſi ita fideiuſſor. ¶ Jtez p hoc facit. ff. de doli excepti. l. fideiuſſor, ⁊. ff. de pigno. l. ſi fundũ. §. ſi plures. Jn ↄ̃riũ videt̃ per regulã traditã in. d. l. ſi inſulã. ff. de verbo. ob. ⁊ in. l. ſi ita quis. §. Seia. ⁊ hanc partẽ tenet Ric. de ma. Non obſt. d. l. fideiuſſor. q̃ mitius agit̃ cũ fideiuſſore, quã cũ principali ſcđm eũ: ſed contra hoc videtur gl. or. in. l. j. in prin. ff. e. vbi gl. dicit ꝙ in cã appellationis poteſt offerri, ⁊ cã appellationis ſupponit lit. conteſt. in principali. vt. ſ. de procur. l. ita demũ. p appellationẽ enim reſcinditur ſñia: ſed non conteſtatio litis, nec ordo iudicij. vt ibi patet. Aduerte. illa gl. loquitur vbi re petita offert̃, ⁊ cõdemnatus fuit ad intereſſe: qđ eſt in obligatione deriuatiue. ¶ Sʒ quid erit ecõtra. ſ. qñ petitũ fuit intereſſe, ⁊ offertur res que erat i obligatiõe primitiue: qua obligatio videtur trãſfuſa: Sol. dico ꝙ cum in iſto ↄ̃ctu ſumma eg-
c tas[c] deſideretur, ꝙ ſi quidem intereſt emptoris magis habere intereſſe quam rem: cũ mora nõ poſſit purgari, etiã ſi ſit intereſſe extra rẽ verbi gratia, emi equũ, q̃ habeo neceſſitatem eundi ad exercitum: ⁊ q̃ venditor non tradidit oportuit me emere aliũ equũ, ⁊ ſum dãnũ paſſus: q̃ carius emi quã oportuiſſet: propter iſtud intereſſe impeditur purgatio more: licet non ſit in petitione. ar. ff. locati. l. ſi in lege. §. ſi colonus. Si aũt nõ intereſt emptoris magis habere intereſſe quã rẽ: tunc admittit̃ purgatio more. q̃ id ꝙ ſoluitur, includit in ſe id qđ petitur. arg. dicti. §. ſi plures, ⁊ ꝙ in purgatione more attendatur equitas, patet. ff. de verb. ob. l. ſeruum. §. ſequitur. non ob. l. ſi inſulam. q̃ erat factum ſucceſſiuũ, qđ reqrebat morã temporis: ⁊ ideo nõ poterat offerri, vel dic ꝙ mora nõ põt purgari ppter rigorẽ iudiciorum, ⁊ iſta eſt communis opi. ⁊ ad. §. ſi plures. rñd. ꝙ
d ibi eſt ſpeciale in hypothecaria:[d] q̃ ei⁹ ſubſtãtia dependet ab ipſo principali debito: quo ſublato, nulla virt⁹ hypothecarie poteſt ſubſiſtere, neq̃ virtus naturalis, neq̃ virtus acci-
8 dentalis ex mora. ¶ † Octauo[e] quero, petitur pena. certũ eſt ꝙ ante
e litem conteſta. poteſt res offerri, ⁊ mora purgari. Sed qđ ſi nõ offertur res, ſed intereſſe, ꝙ eſt minus quã pena: vtrũ mora poterit purgari per talem oblationem: ⁊ videtur ꝙ non: q̃ vbi eſt appoſita pena, non debemus curare de intereſſe: vt. ff. de ver. ob. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. Jn contrarium videt, q̃ commiſſio pene non impedit inte-
f reſſe: vt. ff. eo. l. predia. ¶ Jtem (vt. ſ. dixi) intereſſe[f] non videt̃ aliud a re. vt. ff. eod. l. predia. preterea in actione bone fidei facilius mora purgatur ſi totum ꝙ eſt rei pſecutio ſoluitur: ⁊ q̃ hec iudicia ſummam equitatem deſiderant. ¶ Jtem propter equitatem iudicij, vi-
g deo ꝙ poteſt ſolui equipollens. vt. ff. loca. l. ſi quis domum[g]. in prin. Sed intereſſe equipollet rei: ergo ſatis eſt offerri intereſſe, ſi re⁹ nõ poſſit rez tradere, alias ſecus, q̃ tunc pena non ſuccedit loco intereſſe: ſed loco preciſe compulſionis, vt patet ex his que dixi ſuperi⁹
9 circa opi. Mar. ⁊ ita teneo. ¶ † Nono[h] quero dictum eſt quod ven
h ditor poſt moram tenet̃ ad fructus: ſed reuoco in dubium, vtrũ venditor teneatur colere fundũ venditum antequam tradat. ⁊ videt̃ ꝙ non: q̃ lex dicit quod ei licitum eſt negligere culturam. tex. eſt not. ff. de here. vendi. l. venditor ex hereditate. §. j. ¶ Jtem contrariũ videtur, quod teneter colere, aut offerre. vt. ff. ſolu. matrimo. l. ſi mora. Sol. aut obtulit, ⁊ poteſt negligere culturam: aut nõ obtulit: tũc refert: aut eſt in poteſtate emptoris colere: quia venditor conſtituit ſe
i precario poſſidere: vel dedit licentiam adipiſcende.[i] poſſeſſionis, et idem, aut hec ratio eſt in poteſtate emptoris, q̃ non põt ſua authoritate poſſeſſionem ingredi, ⁊ tunc venditor non poteſt negligere culturã: ſicut non poteſt deferre cuſtodiam caſtri venditi, vel alteri⁹ rei vendite, ⁊ nondum tradite. vt. ff. de actione empti. l. venditor.
10 ¶ † Decimo quero, quid ſi venditor coluit, ⁊ percepit vberrimos fructus, quos non percepiſſet emptor ſi coluiſſet: nunquid fructus ex tali induſtria queſitos tenetur reſtituere. ⁊ vr̃ quod nõ: q̃ in fructibus petendis inſpicitur petitor. vt. ff. de rei vend. l. ſi nauis. Jn cõtrarium videtur: nam colendo videtur gerere negotium emptoris. vt. d. l. venditor ex hereditate. Jtem iſti fructus ſunt ex re: ergo debent reſtitui. Sol. aut ſunt petiti fructus vt fructus: ⁊ omnes debẽt reſtitui, aut tanq̃ intereſſe, ⁊ tunc libellus non concludit, niſi quatenus actor percepturus eſſet vt. ff. e. l. emptorem. §. ſi quis rem. Non ob. d. l. ſi nauis. quia ibi cultura fuit neglecta, vnde non eſt ibi q̃ſtio
11 de perceptis. ⁊ ſic non ob. ¶ † Undecimo[k] quero, certũ eſt quod ſi
k emptor non ſoluit niſi partẽ pretij, nõ poteſt agere ad rem ⁊ fruct⁹. ¶ Sed quero, ſi poſtea ſoluit aliam partẽ: an poſſit petere fructus iam perceptos pro rata partis iam ſolute. Bar. dicit ꝙ ſic. ff. eod. l. Julia. §. offerri. allegat. l. vltimã. ff. de fun. dota. Jn contrarium videtur, quia non ratione more, cum venditor ſit in mora: nec rõne poſſeſſionis: q̃ emptor non poſſidet: nec ratione dominij. quia emptor nondum eſt dominus rei: ſed reſponde: ꝙ hoc eſt ex quadam equitate generali, ne venditor locupletetur cum iactura emptoris, ex qua equitate officio iudicis veniunt fructus pro rata pretij retro ſoluti, vt dictum eſt per. l. vlti. ff. de fun. dota. que eſt lex valde not. ad hoc, vbi etiam dicitur quod mulier dedit fundum in dotem, hoc pacto quod data eſtimatione viro, fundus reſtitueretur mulieri. Modo mulier primo ſoluit partem eſtimationis, queritur vtruʒ debeat habere fruct⁹ fundi pro rata. determinatur ibi quod ſic, ⁊ teneas hoc
12 menti. ¶ † Duodecimo,[l] quid de penſionibus perceptis a vendito
l re, vtrum poſſint peti tanquam fructus: an vero debeãt peti tanq̃ intereſſe. ⁊ videtur quod non poſſunt tanq̃ fructus. vt no. ff. de condi. inde. l. ſi vrbana. nam poſito quod largo modo dicantur fructus, tamen non ſunt naturales, nec induſtriales, ſed induſtrioſi, vt ita loquar. vt. ff. ad. l. fal. l. ſi heres. Sol. dico peti poſſe. vt. ff. eo. l. Julia. §. ſi fructibus. ⁊ quod no. per Dy. ⁊ Barto. in. l. ſi. ff. de iure fi. licet enĩ penſio non ſit ex re: tamen eſt quaſi ex re, quia penſionem metimur ſecundum commodum quod ex re percipitur, nam vbi commodior eſt, ibi maior penſio, ⁊ hoc verũ: q̃ emptor qui agit habet a venditore cauſam: in eo vero qui non habet cauſam a cõuento, dic vt no. in. d. l. ſi vrbana.

¶ Lex quinta.

m Curabit.[m] Emptor qui percepit fruct⁹ rei emptę tenetur ad vſuras pretij nõ ſoluti. hoc dicit. Et no. quod iſte vſure ſunt permiſſe de iure canonico: q̃ vſure permiſſe de iure ciuili, ne quis locupletetur cum aliena iactura: ſunt etiam permiſſe de iure canonico vſq̃
1 ad probabile intereſſe. ¶ † Et not.[n] ex hac. l. quod poteſt concurre
n re duplex mora irregularis, vna ratione, ſcilicet fructuum percepto
o rum. alia ratione, ſcilicet minoris etatis. ¶ Querit gl.[o] perfecta emptione, tamen re nondũ tradita, emptor agit, vt tradatur res cum fructibus: an poterit conueniri: vt ſoluat pretiuʒ cum vſuris. gl. determinat hic quod ſic, ⁊ in. l. fructus. infra eodem. quod tene menti. Baldus.

¶ Lex ſexta.

V Enditi. Venditi actio nõ cõpetit ad cõtractũ reſcidẽdũ, niſi reſciſſio ſumat originem ex
1 cõuentione, h. d. ¶ † No ergo. ꝙ ex pacto. l. cõmiſſorie, vel adiectione in diẽ, orit̃ actio ex vendito. ¶ Quero. quid ſi non reſcidat̃ ex cõuentione, ſed ex alia cauſa: nũquid habeat locum actio ex eo cõtractu: dicit gl. ꝙ ſic. exemplũ. in. l. ij. ſ. de reſcin. vendi. Pet. dicit ꝙ officio iudicis. q2 qd̃ nõ venit ĩ cõtractũ, nõ parit actionem ex eo cõtractu. tu tene glo. in his que tacite intelliguntur nõ ſo-
a lum ex conuentione: [a] ſed etiã ex legis prouidẽtia. vel ex cõſuetudine. que ſemper ineſt cõtractibus bone fidei: vt. ff. de edil. edic. l. qd̃ ſi nolit. §. quia aſſidua. vel a cõtrario ſenſu ipſorũ cõtrahentium. argu. ff.
b eod. l. ex empto. [b] §. ſi quis virginem. cum ſimilibus. nam arg. [c] a con-
c trario ſenſu habet locum in contractibus. vt. ff. d̃ pac. dota. l. inter ſocerum. §. cum inter.

¶ Lex ſeptima.

S I ſeruos. Emptor ſoluens venditori ignoranti nummos proprios ipſius vendito-
1 ris, non liberatur. h. d. ¶ † Quero. quid ſi ſoluit vẽditori ſcienti: dicit. gl. no. ꝙ liberatur: q2 breui manu tenetur primo donare, poſtea eos in ſolutum recipere, quod tene menti.

¶ Lex octaua.

d **S I pater.** [d] ¶ Emptor re nõ tradita nõ efficitur dñs, etiã ſi gerat ſe ꝓ domino ſoluẽdo tributa, vel etiã collectas pro ipſa re: ⁊ ideo non põt vẽdicare: ſed põt agere perſonali ex empto: vt inducatur in va-
1 cuam poſſeſſionem pretio perſoluto. h. d. nota. ¶ † No. primo [e] ꝙ per
e eſtimum ſiue cataſtrũ non probat̃ poſſeſſio, neqꝫ dñiũ. cocordat. l. que quiſqꝫ. de acqui. re. do. cũ ſimi. ¶ Secũdo no. quod heres vniuerſalis põt poſſeſſionẽ intrare ſua authoritate, ſecus in emptore, vel ſingulari ſucceſſore, q dꝫ eã recipere de manu heredis: vt hoc plene ꝑ Inno. extra de teſta. c. cũ i officijs. vbi omnino vide. ¶ Tertio no. ibi in tex. nihil eſſe tranſlatũ ꝓnuntiare. ꝙ ſnĩa profert̃ verbis negatiuis. ¶ Quarto no. ibi. in vacuam poſſeſſionem, q2 libellus actiõe ex empto format̃ ad vacuam poſſeſſionẽ tradẽdã. ¶ Quinto no. ibi. exiſtimabit an pretium ⁊c. ꝙ ſi iudex [f] videt pretium nõ ſolutum, ex ſuo of-
g ficio [g] poteſt mandare emptori agenti ꝙ ſoluat ꝑtiũ: lꝫ ad hoc nõ ſit actum. ⁊ eſt ratio: q2 eſt quid connexum actioni. facit. ĩ. de ſenten. l. cũ eorum. quod tene menti.

¶ Lex nona.

S I minor. ¶ Si vẽditor aſſerit minus tributum deberi: cum maius debitum ſit: tenet̃ emptori ignoranti ad intereſſe. ſcienti autem non tenet̃. hoc dicit. hoc eſt verum. ꝙ non tenet̃ ſcienti ex edicto: ſꝫ bene tenetur ex promiſſo, ſi promiſiſſet. ff. de edilitio edicto. l. ſciẽdũ. §. edicto. ⁊. ĩ. de euictio. l. ſi fundum ſciens. gloſſ. tractat hic de actione quanti minoris, de qua dic vt dixi. ſ. de reſcindenda venditiõe. l. ij. quod tene menti.

¶ Lex decima.

C Um venditorem. ¶ Qui carnẽ vẽditã nõ tradit in termino, tenet̃ ad intereſſe: ⁊ intellige de intereſſe valoris: nõ de intereſſe meroris, vt q2 familia ẽ fame mortua, nec d̃ intereſſe pudoris, quia volebã facere feſtũ. vẽdidiſti mihi vnũ taurũ, ⁊ nõ tradidiſti, ita quod de feſto habui verecundiam. vt. ff. eod. l. ſi ſterilis. §. cum per vẽditorem. ſecundum Pe. do. Nico. de ma. dicit contrarium. ⁊ male.

¶ Lex vndecima.

S I ancillam. Poſt venditionem ancille vẽditor anteꝗ̃ tradat, eſt domin9 pleno iure. ⁊ ideo põt manumittere. h. d. No. ꝙ lꝫ qs ſit ꝑſonaliter obligatus ad rem dandam, vel tradendam, tamen ante traditionẽ eſt dominus pleno iure, ⁊ tene mẽti iſtud ver-
h bum. Sed quid ſi iſte ſeruus eſſet vendit9 eccleſie: [h] dic quod eccleſie ſtatim eſſe domina. vt. ſ. de ſacroſanctis eccleſijs. l ſina. quod intel-
1 ligitur pretio per eccleſiam ſoluto: non aliter. ¶ † Quero, quare ſeruus pure venditus poteſt manumitti, ⁊ non ſeruus ſub cõditiõe legatus: Reſpondet Petrus. quia in legatis cõditio exiſtens trahitur retro, ⁊ tranſit dominium ſine traditione, ⁊ hoc eſt ſubtile ſecũdũ. Cyn. ſed iſta ratio eſt falſa. ff. ad ſilleia. l. prima. §. ſerui. ⁊ ideo dic quod eſt ſpeciale fauore vltime volũtatis, ne impediat̃ diſpoſitio teſtatoris, vt infra. communia de leg. l. final. §. ſinautẽ auaritie. ⁊ dic vt ibi.

1 Vinũ quando venditur certe qualitatis: ⁊ menſure, ſtatim periculum ⁊ commodum eſt emptoris.
2 Emptor per que verba videatur in ſe ſuſcipere periculum.
3 Quid in agris venditis ad menſuram.

¶ Lex duodecima.

S Icut periculũ. Quando vinũ venditur certe qualitatis ⁊ menſure, ſtatim periculũ
1 ⁊ commodũ eſt emptoris. h. d. ¶ † Et not. ꝙ gl. hic itendit ſummare iſtã materiã. ⁊ diuidit̃ in duas partes. nam in prima loquit̃ qñ vinũ venditur in ſpecie: vbi periculũ eſt emptoris, facta deguſtatiõe, ⁊ nõ ante, ⁊ ſicut dꝫ ad hãc l. ſubaudiri: q2 facta erat deguſtatio ſm Ioan. pla. ⁊ Bul. ¶ Tu dic ꝙ etiã ante deguſtatio-
i nem [i] periculũ eſt emptoris, ſicut ĩ certis reb9 venditis in ſpecie. vt. ſ. ti. j. l. ij. ⁊ hic. nec eſt neceſſe hic aliqd ſubaudiri ad tex. Scd̃o loqt̃ gl. qñ vinũ eſt vẽditũ in quãtitate, ⁊ hec ſcd̃a particula diuidit̃ in tres partes. ¶ Primo loqt̃ qñ vinũ eſt deterioratũ poſt deguſtationem ⁊ menſurationẽ, ⁊ tũc eſt ꝑiculũ emptoris: qñqꝫ añ mẽſurationẽ ⁊ deguſtationẽ, tunc periculũ eſt vẽditoris: qñqꝫ poſt deguſtationẽ, ⁊ añ mẽſurationẽ: ⁊ tũc deteriorationis periculum eſt
k emptoris: ſed periculũ [k] effuſionis caſu fortuito contingens eſt venditoris. hoc verum, niſi mora vel pactũ aliud iducat, ⁊ hec eſt ſi. cõclu-
l ſio gl. Sed qd ſi dixi [l] tibi. vendo vinũ totũ qd̃ eſt in iſta vegete ad rationem. x. ſolidorũ pro qualibet ſalma. nunquid dicatur venditum ad mẽſurã: videtur qd̃ ſic: q2 pretij declaratio pẽdet ex menſura, In contrariũ videt̃, q2 tũc venditur ad menſurã ſiue in genere qñ dico ſic: vẽdo tibi tot ſalmas ex tali vegete, vel ex tali cellario, tũc eñ vẽdit̃ ſub forma mẽſure, vñ ſubſtãtia forme, materie, ⁊ ꝯtus eſt in ipſa mẽſura: ⁊ ſic antequã menſuret̃ eſt emptio imperfecta, ⁊ nõ hꝫ ſubiacentẽ materiam certo ⁊ determinato modo, ſed quaſi conditionaliter. ¶ Sed in primo exemplo menſuratio non venit ad ſubſtantiã, ſed ad declarationem ſolius pretij, quod etiam in ſeipſo certum eſt tam naturaliter, quam per artem geometricam. ⁊ ſic cõtractus eſt perfectus inſpecta veritate, ſicut quando contrahitur ſub conditione de preterito: licet de exiſtentia talis conditionis incerti ſimus, vt. ff. ſi certũ petat̃. l. Itaqꝫ. ⁊ ita te-
m neo. ¶ Modo [m] dubitatur, quid ſi vinũ eſt effuſum, q2 circulus vegetis erat male ligat9 vel vitioſus: Reſpondeo quia vitium vaſis ſiue circuli accidit, periculum eſt venditoris, qui male ligauit, vel vitioſum circulum ſuppoſuit
2 vegeti. vt. ff. eod. l. tenetur. §. ſi vas. ¶ † Denuo quero. per que verba emptor videatur in ſe ſuſcipere periculum. Reſpondo quando dicit volo quod iſtud vinum ſtet meo periculo: vel ſuper me: vel quando eſt veges ſignata, ⁊ datur ſignum vini emptori ea mente vt oẽ cõmodum ⁊ damnum ſit ſuum, nam tunc videt̃ emptum in aduerſione: ⁊ ideo tunc periculum caſus fortuiti vel naturalis pertinet ad emptorem. vt. ff. de pericu. ⁊ commod. rei vendit. l. ſi quis vina. §. ſi. ⁊ q2 cõſuetũ eſt ſic fieri, preſumo in dubio ꝙ ita ſit tacite actũ iuxta conſuetudinem tabernariorũ. vt. ff. de edil. edic. l. ꝙ ſi no-
n lit. §. q2 aſſidua. ¶ † Quid [n] in agris vẽditis ad mẽſurã. Rñ. dicit. ff. e. l. Iul. §. ſi Titi9. vbi eſt expreſſum, d2 ibi ꝙ alluuio ſupueniẽs añ traditionẽ ꝓdeſt vẽditori ad mẽſurã, ſi fuit ignorãs: ſec9 ſi ſciẽs, ⁊ d2 fieri ad mẽſurã, qñ numer9 mẽſurarũ dinumerat ꝑtiũ. Sec9 ſi dicerẽ, vẽdo tibi tale ꝑdiũ ꝓ mille, ⁊ dico ꝙ ſunt centũ iugera, tũc eñ nõ d2 vẽditũ ad mẽſurã, ⁊ indiſtincte tenetur venditor, ſi numerus minor inuenitur. vt in. l. ij. ff. e. niſi ex alio pari vel meliori ꝑdio ſimul vna et eadem venditione venditor

a ¶ Ex conuentione. Vide plene in. l. ij. hic alleg.
b ¶ L. ex empto. Et not. Bar. in. e. l §. Is qui vina. vbi declarat hãc l. de qua etiam per eum in. l. ſi id quod aurum. ff. de ver. ob.
c ¶ Nam arg. Et ita illũ tex. pro ſingu. ad hoc allegat Abb. ſicu. in. c. cũ apoſtolica. extra de his que fiunt a ꝑla. ſine conſenſu. cap. ⁊ Bal. ĩ aut. ſed ⁊ ſi quis. ĩ. de ſecun. nu. qd̃ intellige vt ꝑ bal. ĩ. l. apd̃ antiquos. ĩ. de furt. ⁊ in. l. ij. ĩ. de fideiu. ⁊ in. l. Itẽ q2. ff. de pac.
d ¶ Si pater. Per iſtũ tex. dicit bal. in. l. multum. in. j. col. ĩ. ſi quis alteri vel ſibi. ꝙ ſi nomẽ titij eſt appoſitũ in inſtrõ emptionis: lꝫ Sei9 ſoluerit pecuniã, ⁊ ẽt collectas: et rẽ ſibi fecerit poni in eſtimo, nõ ꝑſumit̃ ſimulatio.
e ¶ No. primo. Vide Bal. in. l. ſi qs in ſuo. ff. de cõdi. inſti. ⁊ in. l. ſolẽnibus. ⁊ ibi Bar. ⁊ Sali. ſ. de rei vẽ. ⁊ vide Bar. hic. ⁊ in. l. ſi functiões. ĩ. de dona.
f ¶ Quod ſi iudex. no. ꝙ Iudex põt mãdare emptori agenti vt ſoluat ꝑtiũ. vide text. in c. ꝯſtitut9. de reli. do. ⁊ ibi d. Ant. ⁊ ibi dixi. ⁊ allegaui iſtum tex. vide Bald. in l. filie. C. de col. ⁊ ibi Lud. ro. ⁊ Bal. in. l. Iulia. §. offerri. ff. de act. emp.
g ¶ Ex ſuo officio. Sa. hic tꝫ ꝯtrũ. ⁊ d̃t ꝙ iſte text. dꝫ intelligi. ſi petat̃ ꝑ. l. iiij. §. hoc aũt. ff. de dam. infect.
h ¶ Eccleſie. In eccleſiã trãſit dominiũ ſine traditiõe ꝑtio tñ ſoluto. vide gl. hic: gl. bart. ⁊ Bal. in. l. ſi. hic alleg.
i ¶ Deguſtationẽ. Ad quẽ ſpectet periculum vini venditi. vide ĩ l. ij. ſ. de pericu. et commo. rei vend.
k ¶ Periculũ. Vide etiam gl. hic: ⁊ Bal. ĩ. ead. l.
l ¶ Sed qd ſi dixi. Facit ꝙ not. in. l. Iul. §. ſi Titius. ff. eod. ⁊ ꝙ ponit Bal. ĩ. eo. in. l. fin. Sal. hic contra.
m ¶ Modo. Vide Bal. ſ. ead. l.
n ¶ Quid. Vide. ſ. eadem. l.

a ¶ Malũ terrenũ. Adde no.ꝑ Bal. poſt gl.in.l.pe.s. de tranſac.
b ¶ Fructꝰ. Circa iſtaʒ primã partẽ vide pulchras q.per Bal.in. l.ſi traditio. s. eo.in ix.x.⁊.xj.q.
c ¶ Morã. Circa iſtã ſecundã pteʒ vide gl.⁊ Bal.in l.curabit.s.eo.
d ¶ Concluſioneʒ. Uid ꝙ no.Bart. in.l.ſi filius.§.j.et ibi doc.ff.de ver. obli.
e ¶ Oneroſa. Uid text.in. l. Jul.§:ſi fructibus.ff.eod.
f ¶ Induſtriales. Uid Bar.in.l.ſi. §.ſi.j.de iu.fiſ.lib. x.qui videt aliter dicere.
g ¶ Morã. Uid ꝓ hoc qd no.Bart. poſt Jac.de are.i l.ſi mora.in.j. col. ff.ſol.ma.In contrarium videtur tex.in.l.venditor ex hereditate.ver ſic.quẽadmoduʒ. ⁊ ibi Bal.in rep. antiqua.de here. vel act.ven.ff.
h ¶ Irregularem. Sal.hic idem tenet.Fallit tamen incaſu nõ poſito hic per Bal.in.l. ſi traditio.in.x.q. s.eod.

ſuppleat vt.ff.e.l.ſi duorum.que lex non eſt ali
bi.ſed quando venditur ad menſurã,dꝛ vendi
ditio conditionalis,merito cõmodũ accedens
bone fidei venditori,añ traditionẽ rei prodeſt
ipſi venditori ſm Bar.ibi.Uñ ſcias ꝙ ſi ager
vendit̃ iuxta numerũ menſurarũ:ita debet mẽ
a ſurari malũ terrenũ[a] ſicut bonũ,qꝛ ꝑ vnaqua-
que menſura videtur ſtatutum pretium.vt.ff.
de euic.l.qui libertatem.§.ſi.vbi gl.no.
1 ☞ Fructus contractu perfecto, ad emptoris
pertinent.
2 Fructus pendentes,an ſint pars fundi.
3 Fructus non veniunt in iudicijs in quibꝰ agi-
tur ex promiſſione rem dari ⁊c.
4 Fructus an veniant ante moram in contractu
emptionis.

¶ Lex decimatertia.

b **FRuctus.** Perfecto ɔ̃ctu fructus[b] perti-
nent ad emptorẽ,ad quẽ ptinent ẽt
onera functionũ. econtra vero ab
c emptore poſt morã[c] petit̃ pretium cũ vſuris.
h.d.Et hʒ tria rñſa ſatis equoca ⁊ incerta, et
ideo q̃ro primo de qua pfectione loquit̃ hic.
gl.remittit ad no.in.l.j.s.ti.j.in pma ⁊ ſcda gl.
ex qua apparet ꝙ intelligit̃ de pfectione ɔ̃ctꝰ
1 ⁊ obligationis:lʒ res nõ ſit tradita.¶ †Sʒ cõ
tra hoc op.⁊ vr̃ ꝙ fructus nõ debeant̃.vt.ff.d
actio.emp.l.datio.§.j.Solu.ille.§.in ſcdo rñſo
cõcordat ibi dñ dicit,ſʒ ex empto ⁊c.Sʒ i pri-
mo rñſo videt̃ ɔ̃triari,lʒ rñde,⁊ dic ꝙ in pri-
mo rñſo loquit̃ in ɔ̃ctu ſtricti iuris:hic in cõ
tractu bone fidei.¶ Sed ɔ̃ hoc imediate op-
po.⁊ videt̃ etiã ꝙ in cõtractu ſtricti iuris ve-
niant fructus.vt.ff.de vſu. l.ſi ſtipulatꝰ verſi.
ſed tñ.Sol.illud eſt ꝑpter formã ſtipulatiõis
continentis rem dari ⁊ vacuam poſſeſſionem
tradi.nã ſi promiſſor retineret fructus, nõ tra
deret poſſeſſionẽ vacuã a ſe:qꝛ fructuũ pceptio
repñtat poſſeſſionẽ.vt no.s.ſi.reg.l.ſi qs ſup.
Itẽ illa verba geminata dñt ampliare effectũ
vt aliqd operent̃.vt ibi no.¶ Scdo ɔ̃ hoc op.
Inn.contractu ſtricti iuris nõ veniũt fructus
etiã pendẽtes.vt.ff.de ver.ob.l.cum filius.§.ſi
fundũ.Sol.fateor ꝙ ibi erat ꝓmiſſio fundi dã
2 di.nõ dãdorũ fructuũ.vt ibi no.¶ †Sed con-
tra hoc op.qꝛ ſi fructꝰ erãt pẽdẽtes,erãt pars
fundi.vt.ff.que in frau.cre.l.ſi.§.pe. Sol.cõce-
do ꝙ erãt ps fundi ad tps.i.donec erãt pẽdẽ-
tes:ſed poſtq̃ ſunt ſeparati,nõ ſunt pars fun
di.¶ Sed contra hoc op.de.l.⁊ elegãter.§.nõ
ſolum.ff.de dolo.Sol.ibi loquitur in rerũ de-
terioratione:ſed percipere fructus ſuo tempo
re nõ eſt rẽ deteriorare,⁊ ideo nõ tenet̃ ꝓmiſ-
ſor.nec ex forma ſtipulatiõis,nec ex culpa:nec
etiã ſtricti iuris veniunt ex mora niſi lit.cõte.
3 vt.l.videamus.ff.de vſur.§.ſi actionẽ.¶ †Ex
d his habes mirabilẽ concluſionem[d].ꝙ in iudi-
cijs ſtricti iuris,in quibus agit̃ ex permiſſiõe
rem dari,nõ veniũt fructus tempore iudicij ſe
parati.licet eſſent pendentes a tempore ɔ̃ctꝰ
perfecti,qd puto verũ ſi petant̃ diſtrictiue:ſe
cus ſi congregatiue:vt qꝛ peto rem mihi dari
in illa qualitate in qua erat tpe conuentionis.
ar.d.l.ſi.§.pe.de his que in frau.cre.preſertim
e in cauſa oneroſa[e],in qua ꝓ ipſis fructibus ali-
quid fuit compenſatum venditori.vt ibi ptʒ.
4 ¶ †Ulterius op.⁊ videtur ꝙ in ɔ̃tractu em
ptionis nõ veniãt fructus ante morã,vt nota.
ff.de vſur.l.mora.in glo.magna.ver.Itẽ tertiũ
hʒ effectũ.Sol.breuiter diſtingue tres caſus,
aut fructus ſunt pendentes,⁊ veniunt iure cõ
tractus ſine aliqua mora,non tanq̃ acceſſoriũ,
ſed tanquã pars rei principalis,vt.d.l.ſi.§.pe.
que in frau.cre.⁊.ff.de ac.emp.l.Julia.§.ſi fru
ctibus.adeo ꝙ nihil remanet venditori ꝓ ra-
ta pteriti tẽporis,ſicut nihil remanet de ipſo
fundo,aut ſunt quaſi pendentes,vt penſiones
nondum ſolute,⁊ tunc ſolus dominus agit ex
conducto contra cõductorem:ſed tenet̃ pro ra
ta illius anni reſtituere emptori per actionem ex empto.vt.d.l.Jul.
§.ſed ſi locatus.⁊ ſic penſio diſtribuitur ꝑ rata tpis.⁊ iſta eſt opin.
gl.⁊ Ja.bu.Sed do.Dy.⁊ Cy.dñt ꝙ ſi penſio debetur pro fructibꝰ
pendentibus,ꝙ ſubrogatur loco fructuum pendentium:⁊ ideo to-
ta penſio pertinet ad emptorẽ.preſertim qñ emptor tenet̃ ſtare co-
lono.vt.ff.de iure fi.l.ſi.⁊ ibi per Cy.Bar.de equitate tʒ primã opi-
nionem ꝙ diuidantur pro rata temporis.¶ Sʒ quid ſi penſio erat
ſoluta in prin.anni:dicit Dy.ꝙ tota ptinet ad venditorẽ:qꝛ iſte fru
ctus penſionis erat iam perceptus,nec debet conqueri emptor,qꝛ
poteſt expellere colonum.¶ Sed quid ſi non poteſt expellere de iu
re,vel conſuetudine:Reſpon.imputet ſibi emptor,qꝛ ſibi non ꝓſpe
xit,vel dic qd tenetur emptori ad intereſſe,qꝛ nõ tradidit ſibi effe-
ctualem ⁊ vacuam poſſeſſionem,niſi premonuiſſet emptorẽ,vt.ff.de
ac.emp.l.ſi mercedẽ.§.ſi.¶ Uel dic ꝙ penſionẽ perceptã diuidet in-
ter ſe ⁊ emptorem pro rata anni,qꝛ eadẽ eſt equitas hic,que eſt qñ
nondũ percepit,⁊ poſtea percepit,media opi.eſt verior ⁊ eã teneo.
¶ Aut fructus tempore contractus erant ſeparati, ⁊ nullo modo
veniunt,nec ipſa penſio ꝑ eis:vt.s.eo.l.ſicut.¶ Aut tempore ɔ̃ctꝰ
fructus non erant pendentes,neq̃ ſeparati:qꝛ poſt contractũ ſunt
f a venditore ſati,⁊ tunc diſtingue.¶ Aut ſunt fructꝰ induſtriales[f],
⁊ non veniunt niſi a tempore more:qꝛ cum venditor ſit dominus,er
go bona fide poſſidet.vt.s.e.l.ſi pater.¶ Aut ſunt fructus natura-
les,vt poma,lana,lac:⁊ ſimilia:⁊ tũc veniunt etiam non interueniẽ
te mora,⁊ nemo pro cultura ⁊ cura facit hos fructus ſuos.vt.ff.de
vſur.l.fructus.⁊.l.in pecudũ.¶ Uel dic indiſtincte,ſiue ſint natu-
rales,ſiue ſint induſtriales fructus,qui non coherebãt rei tempore
g contractus,non veniunt ante moram[g] regularẽ,vel irregularẽ[h],vt
h l.curabit.s.e.¶ Item habes hic de fructibus,ꝙ emptor tenet̃ ad
eos ex eo tẽpore ex quo fructus ad eum pertinent,ante perditionẽ
fundi:quod tene menti.deinde circa tertiũ reſpõſum opp.⁊ ſoluet
remitte vt in gl.Bal.

¶ Lex decimaquarta.

EMptor. Venditor tenetur ſe obligare particu-
lariter ⁊ diſtincte ad omnia capitula
q̃ ſunt de natura contractus.h.d.no.⁊ tene menti.Bal.

¶ Lex decimaquinta.

VLtra modum. Determinata cõuentio pa-
rit actionem determinato
modo.h.d.notabiliter.

¶ Lex decimaſexta.

POſt perfectam. Fructus pecorũ perti-
nẽt ad emptorem,⁊ te
netur venditori reſarcire ſumptus quos fecit in pecori
bus.hoc dicit.⁊ vide hic.l.quibus diebus.§.j.de condi.⁊
demonſtra.
1 ☞ Venditor non tenetur defendere emptorem a violentia que ſi-
bi de facto infertur.
2 Emptor expulſus egit rei vendicatione,⁊ ſuccubuit,an poſſit age
re de euictione:
3 Venditor ſi promiſit defendere de iure.⁊ de facto,an teneatur de-
fendere a violentia,⁊ nu.4.
5 Stipulatio licere ⁊c.quid importet.
6 Promittens non facere vim,qualiter debeat intelligi:

¶ Lex decimaſeptima.

1 **EXpulſos.** Hec lex eſt multum notabi.†Uendi-
tor non tenetur defendere emptoreʒ
a violentia que ſibi de facto infertur.h.d.not. ¶ Quero
que eſt ratio:Reſpon.gl.qꝛ ad hoc vt agat̃ de euictiõe,
res dʒ euinci per ſñiam ⁊ executionem ſententie.vt.ff.de euic.l.ha-
bere licere.Sed expulſio nõ eſt ꝑ ſñiam euictio.ideo merito vendi-
tor non tenet̃.eſt ⁊ altera ratio,qꝛ nõ tenet̃ de iniuria facta empto-
ri,vt.ff.de euic.l.ſi per imprudentiam.Eſt ⁊ tertia rõ,qꝛ vẽditor nõ
tenetur de futuris caſibus,vt.ff.de euic.l.Lucꝰ. ¶ Sed pone,em-
ptor expulſus egit interdicto vnde vi,⁊ ſuccubuit ꝑ ſñiam, nunqd
teneatur venditor de euictione ad intereſſe:⁊ videtur ꝙ ſic:qꝛ iſta
euictio procedit per viam iuris.ergo venditor tenet̃.vt.ff.eo.l.da-
tio:in prin.Tu dic ɔ̃.qꝛ in iſto interdicto nõ habebat cãm a vendi-
tore:⁊ id q̃tũ ad hoc venditor nõ eſt auctor eius,vñ merito nõ te-
net̃,ſecꝰ aũt ſi emptori poſſidẽti auferret̃ poſſeſſio per viã iuris.vt
d.l.datio.⁊ ita dʒ intelligi id qd no.hic Pe.⁊ Cy.¶ †Sʒ pone ꝙ
2 emptor expulſus egit rei vẽdi.⁊ ſuccubuit,vtrũ poſſit agere de eui-
ctione:⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ culpa ſua aduenerat,ꝙ de poſſeſſiõe paſſus fuit
ſe expelli.vt.ff.locati.l.ſi merces.nã ſi nõ fuiſſet expulſus,nõ ſuccu-
buiſſet in petitorio,qꝛ nõ intẽtaſſet : gl.hic determinat ɔ̃riũ.⁊ no.et
intellige.gl.qñ ſuccubuit in rei ven.⁊ publiciana:ſecꝰ ſi in pub.tñ,
qꝛ adhuc rei ven.ſupereſt.⁊ ſecꝰ in rei vẽdicatiõe tñ,qꝛ adhuc publi
ciana ſupereſt.vt.ff.de euic.l.ſi minor.§.ſeruꝰ.vbi eſt tex.no.illõ obſt.
gl.i.l.Marcellꝰ.ff.de rei vẽ.q̃ dt ſubſtãtiã rei vẽdite icludere publi-
cianã:qꝛ illd ẽ verũ qñ petit̃ aliq̃ corporalis vniuerſalitas,puta grex
nã ſi ꝑ maiori pte pecudes ſũt mee,⁊ ꝑ alia pte hẽo publicianã,to-
tum includitur

includitur ſub eodē libello, ſecus ſi petat̄ res ſingularis, qđ tene mē
3 ti. ¶ † Querunt doc.[a] pone quod vēditoꝛ ꝓmiſit defendere de iure
a ⁊ de facto, nūquid teneatur etiam defendere a violentia: pone etiā
ꝙ emptoꝛ nō audet ire ad poſſeſſionem, vel non poteſt eam retinere
propter impetum potentioꝛis aduerſarij, nunquid vēditoꝛ tenetur
eum defendere armata manu, ſi hoc eſt ei poſſibile, ⁊ facile: dicunt
doct. ꝙ nō: q2 nō videtur promiſiſſe factū alienū: vt. l. ſtipulatio iſta.
poſt prin. ff. de ver. obli. quia iſte eſt caſus fortuitus. vnde nō eſt de
natura contractus nec eſt ſententialiter enumeratus. vt. l. ſed ⁊ ſi
quis. §. queſitum. ff. ſi quis cau. ⁊ quia nomen de facto poteſt intelli
gi pluribus modis. ¶ Unde in dubio non comprehendit id quod
eſt contra naturā contractus: vt. ff. qui po. in pig. hab. l. inſulam. de
dam. infec. l. damni. §. j. ⁊ de vſuris. l. ſi ſtipulatus. §. j. Idem ergo ef-
b fectus eſt ſi dictuʒ eſſet, promitto[b] te defendere de iure ⁊ de facto,
quia verba debēt intelligi ciuili modo: vt. ff. de ſer. l. ſi cui. Sʒ Bar.
in. d. l. ſtipulatio iſta in prin. dicit ꝙ hoc eſt verum, niſi cauſa ⁊ ori-
go iſtius impreſſionis eſſet ipſe venditoꝛ, quod eſt verum, ſi tempo-
re contractus inerat iſta cauſa: ſed ſi poſtea ſuperuenit, tunc fortui-
4 ti caſus nō veniunt in cōtractu. vt. d. l. Lucius. ¶ † Quero. quid ope
rabuntur iſta verba de facto: Reſpon. quia in iudicio debebit de-
fendere de iure cū facto, nā liti ſiſtere, ⁊ expenſas facere tenebitur,
quod eſt facti. Item ſi res euincatur per iniuriam iudicis, per iſta
verba tenebitur de euic. ſcđm Richar. malumb. ⁊ Cy. Ad iſtud qđ
c dicunt de iniurioſa ſentētia, aduerte[c] implicat contradictionem ad
predicta, quia iniurioſa ſententia dicitur caſus foꝛtuitus: ergo non
venit in cōtractu, niſi exprimatur. Quare hoc vltimum reprobo, niſi
venditoꝛ ſit in culpa, quia non appellauerit: vt no. in. l. emptoꝛem. in
prin. ff. de act. emp. ⁊ ibi eſt glo. no. qđ eſt etiam in ciuilibus cauſis:
etiam in notorio appellatur, licet finaliter appellans debeat succū-
bere, tamen interim Iudex a quo nō poteſt exequi, quod tene men-
5 ti. ¶ † Poſſet[d] hic queri de ſtipulatione: habere licere, quod tantū
d eſt dicere quod de iure habere licebit, niſi ſtipulatoꝛ ſit talis pſona,
cui nō conueniat ius, ſed factum: vt. ff. de verb. obl. l. ſtipulatio iſta. §.
hi qui ſunt. ⁊ §. hec quoque. nam verba cōtractuum intelligūtur ſm
perſonam cōtrahentium, ſcilicet prout qualitati perſonarū poſſunt
adaptari: ⁊ idē in vltima voluntate: vnde verbum habere licere, rela
tum ad monachū, intelligitur ſm exiſtētiam facti: vt no. ff. ad treb. l.
Lucius. §. tres heredes. in gl. que incipit. quid ergo ſi monacho. quā
e gl. tene menti. Sed pone[e] quod quidā promiſit de ſuo dato ⁊ facto,
⁊ de ſuo dādo ⁊, faciendo tantum, nunquid contineatur factuʒ here
dis ſucceſſoꝛis ſui: dic ꝙ ſic, q2 illa dictio taxatiua, tantum, venit ad
excipiendum perſonas penitus extraneas, nō autem ad excipiēdos
ſucceſſoꝛes: vt. d. l. ſtipulatio iſta. §. ſed ſi ſe obligat. vbi eſt text. ſingu.
6 ¶ ¶ † Item no. hic gl. que eſt. ff. de reg. iur. l. factū. §. nō videt̄. vbi di
citur qđ ſi promitto non facere vim, dʒ intelligi ꝓpria authoꝛitate,
f ſed iudicis authoꝛitate poſſum.[f] ſecus dico ſi promitterē habere li-
cere, q2 ſi facio iudicis authoꝛitate, teneoꝛ ad intereſſe, vel ad penam:
vt no. in. d. l. ſtipulatio iſta. in gl. ſed nonne. ⁊ dic vt ibi.

¶ Si quis alteri vel ſibi ⁊c. Rubrica.

¶ Continua Rubricam vt in glo. ⁊c.

1 ☞ Res empta de pecunia aliena efficitur ementis. 2.

¶ Lex prima.

SI pecunia.

Res empta ab vxoꝛe de pe
cunia mariti, ab herede ma
1 riti vēdicari nō pōt: ſed ad pecuniā eſt agendū. h. d.
concoꝛ. j. eo. l. multū cum ſimi. ¶ † Not. regulam. ꝙ
res empta de pecunia aliena, efficit̄ emētis. gl. po-
nit plures cōcoꝛdātias. ⁊ allegat notabiliſſimas le-
ges. Sʒ cōtra hoc poſſunt aſſignari quatuoꝛ cōtraria. Primū eſt de
milite ex cuius pecunia res eſt empta. vt. j. arbitr. tute. l. tutoꝛ. ⁊. ff.
quādo ex fac. tut. l. ij. ⁊ ſimiliter de eccleſia. ſ. de rei vēdica. l. ſi (vt ꝓ
ponis). Secūdū eſt de minoꝛe, ex cuiꝰ pecunia res eſt empta: vt. j. ar
bit. tutel. l. ſi curatoꝛ. ⁊. j. quādo ex fac. tu. l. ij. ſimiliter etiā in eccleſia.
Tertiū cōtrariū eſt de re empta ex pecunia dotali: vt. ff. de iure do.
l. ita cōſtante. ⁊. l. res que. ¶ Quartum cōtrarium eſt de re empta ex
pecunia donata per coniugem coniugi: vt. ff. de dona. inter virum ⁊
vxo. l. vxoꝛ marito. Sed reſpō. ꝙ ſpeciale eſt in his quatuoꝛ caſibus.
nā in primo eſt ſpeciale fauoꝛe militis. In ſecūdo eſt ſpeciale fauo-
re minoꝛis, ⁊ eccleſie. In tertio eſt ſpeciale fauoꝛe dotis. vel q2 ita
placuit viro ⁊ vxoꝛi. qđ fieret permutatio de pecunia in aliā reʒ. In
quarto eſt ſpeciale in donatione inter cōiuges: quia quatenus dona
2 tarius eſt locupletioꝛ, reſtituere tenet̄. ¶ † Aduerte. ego plene dixi
de iſta materia in. d. l. ſi (vt proponis). ſ. de rei vend. vbi videas. nā
ibi eſt ſpeciale fauoꝛe militis, quādo res empta per adminiſtratoꝛē
militis, ſuppreſſo nomine officij, emendo nomine proprio: ſed in. l. ſi
curatoꝛ. ⁊ in. l. ij. quādo ex fact. tut. eſt ſpeciale,
quādo res eſt empta per adminiſtratoꝛē mi-
noꝛis, vel eccleſie, ſuppreſſo nomine officij. emē
do proprio nomine, ⁊ eſt ratio: quia iſti admi
niſtratoꝛes tenentur conuertere iſtam pecu-
niam in emptionem prediorū pro domino, nō
pro ſe: vt. l. Ita autem. in prin. ff. de adminiſt.
tut. non autē idem eſſet in procuratoꝛe maio-
ris: vt no. j. in vlti. gloſſ. in princi. ¶ Item non
g eſſet idem in ſocio omnium bonoꝛum.[g] quia ſi
emit de pecunia cōmuni proprio nomine, ſi-
bi ſoli acquirit, licet teneatur ad pecuniam re
ſtituendam: vt. ff. de adminiſtra. tuto. l. Titiū
⁊ Meuiū. ⁊. ff. pro ſocio. l. ſi quis ſocietatem.
ita dicit gloſſ. not. ergo ſi fratres ſtant ſimul,
⁊ ſunt ſocij omnium bonoꝛū: tamen quod vnꝰ
queſiuit ſeoꝛſum pro ſe ſolo, non queritur alte
ri, licet queſitum ſit de pecunia communi ſe-
cundum iſtam gloſſ. quod eſt verum ipſo iure:
tamen per actionem pro ſocio tenetur cōmu-
nicare vt. d. l. ſi quis ſocietatem. ij. reſpon. po-
teſt ergo ſocius duas vias eligere, vel pecu-
niam repetere, vel ad communicādum agere:
facit. ff. ſi certum peta. l. ſi ſocius. Nō ob. §. alte
ro. q2 ibi ſocietas erat finita moꝛte, licet dura-
ret communio rerum: ſed ad quid eſt vtile ſci
re iſtam differentiam, vtrum ipſo iure vel ope
actionis pro ſocio: reſpō. quia ſi interim alie-
naret, in alium transferret dominium. ⁊ non
poſſet nouus emptoꝛ conueniri: quando res
non eſt communis, ſed communicanda: quia
perſonalis actio non ſequitur fundū: vt ſupra
de act. ⁊ ob. l. eum cui. ⁊ facit. j. eod. l. qui alie-
na. ⁊. ſ. titu. j. ſi ancillam. ⁊ ideo dico ſi in teſta
mento habeat rem quam alij legauit, quod ef-
ficaciter tranſit dominium in legatarium re-
cta via.

1 ☞ Donatio facta filio in poteſtate, qualiter confirmatur:
2 Donatio cauſa moꝛtis, confirmatur moꝛte.
3 Donatio, an preſumatur in dubio inter patrē ⁊ filium.

¶ Lex ſecunda.

SI emancipatis.

1 † Donatio facta filio in poteſta-
te, cōfirmatur emācipatione, ſi res
fuit filio tradita, vel reperitur in poſſeſſione
de volūtate patris tacita, vel expreſſa. h. d. no.
ergo nō interueniēte traditiōe, vel quaſi dona
tio facta filio in poteſtate nō cōfirmatur emā-
cipatione filij vel moꝛte patris. Idem in do-
natione inter virum et vxo. vt. ff. de donatio. c
inter virum ⁊ vxo. l. Papi. ⁊ infra de donat.
ante nupt. l. j. per Cyn. ⁊. ff. de donationib. l.

a ¶ Querunt do. No. hoc qñ qs ꝓmittit de facto. ⁊ qđ importet. iſta di
ctio. de facto. vide Bal. in. c. j. q ſuc. feu. dare tene. in vſibus. feudo. et
in lege prima. ff. de euictio. ⁊ in conſi. quod incipit Lu. phil. de ciui
tate Caſtelle. ⁊ Bal. j. l. ſtipulatio iſta. in prin. de ver. ob. ⁊ in ꝯſi. cxx-
viij. ⁊ hic. ⁊ in. d. l. j. de euic. ⁊ in extrana. ad reprimēdū. in ver. videbi
tur. ⁊ in alle. cōſi.
cxxviij. ⁊ Ange.
l. Imperatoꝛes
ff. de pac. ⁊. d. An
to. in. c. j. de ꝯſtit.
vbi oino vide. q2
in iſtis remiſſio-
nibus diuerſimo
de verificatur iſta
dictio de facto. ⁊
etiā vide Bar. in
l. ſi ſeruꝰ. ff. de cō-
di. fur. ⁊ vide do.
Abb. i. c. petitio.
de iureiur. ⁊ An
ge. in cōſi. clxxiij.
vide doc. in. c. ſi.
de emp. ⁊ vē. ⁊ tex.
iu. c. niſi. de of. de
le. ⁊ ibi Bal. vbi
pulchre loqt̄. viđ
do. Abba. in cōſi.
cxliij. vbi pulchre
loqt̄: qñ quis de
facto promiſit. ⁊
Bar. cōſi. xlv. ici.
In qōne ꝑdicta.
vbi dicit ꝙ verbū
de facto, intelligi
tur cā non cogni
ta. nec parte cita-
ta. alleg. gl. in. l. ve
rum. §. qđ ſi mi-
noꝛ. ff. de mino. ⁊
vide eundē Bar.
in cōſi. clviij. inci.
Ponit cōſerua-
toꝛ. vbi dt: ꝙ ver
bū de facto, intel
ligit̄ ſine cognitio
ne ⁊ citatiōe, viđ
cōſi. Bart. lxxxij.
inci. Pūctus qō-
nis vertētis. Lu.
ro. ꝯſi. cclv. Pe.
de anch. cōſ. lxxx-
iij. And. Barba.
b ¶ Promitto. Fa
cit qđ no. Bar. j. l.
ſtipulatio iſta. §.
ſi qs foꝛte. ff. de v.
ob. in fi. tñ colligi
tur ꝯtrauʒ. vt ſcri-
pſi poſt Bart. in
princi. illius. l.
c ¶ Aduerte. Idē
tenet Cyn. hic. et
Sal. Cyn. tamen
hic in lectu. mea
hoc non dicit.
d ¶ Poſſet. Uide plene lege ſtipulatio iſta. in princip. de verborum
obligationibus.
d ¶ Poſſet hic queri. Not. ꝙ verbum habere licere, relatuʒ ad mona
chum, intelligitur ſm exiſtentiam facti. ⁊ vide Ang. ⁊ Bald. de lib.
⁊ poſth. l. ſi. And. Barba.
e ¶ Sʒ pone. No. Bar. j. l. ſtipulatio iſta. in ꝑn. in v. reaſſumo. de ver.
ob. ⁊ Bar. ⁊ ibi dixi. in. l. ſi ſeruus. ff. de ꝯdi. fur. vide in ꝯtrariū qđ no. in
l. qui ſe pr̄is, j. vñ lib. ⁊ illud verius p. l. q in futuruʒ. §. j. ⁊ ibi expreſſe
Bar. ff. de pact. ⁊ in. l. ſi ſtipulatus. la grande. ff. de verb. obli. ⁊ reſpō.
ad. l. ſtipulatio iſta. ꝙ ibi non, non fuit dictio taxatiua.
f ¶ Poſſum. Adde. l. quero. §. Inter locatoꝛem. ff. locati.
g ¶ Omnium bonoꝛum. Adde glo. in lege pe. j. eodem. ⁊ Bal. in lege
ſi (vt proponis.) in fi. ſ. de rei ven. per Bart. in. l. Titium. §. altero.
ad fin. ff. de admi. tu. ⁊ Bal. in. l. ſi patruus, circa prin. per illum text.
ſ. communia vtri. iu.